

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Egész évre.....	24 kor. (12 frt.)
Félévre.....	12 „ (6 „)
Negyedévre.....	6 „ (3 „)
Egy óra.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	8 fillér (4 kr.)
Vidékire.....	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap
korán reggel.
Unnep és vasárnap után is.

Kolozsvár, 1903.

Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF.

Szerda, December 9.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL

Eggetem-utca 7., (Lyceum-nyomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Négyszög centiméterenként 8 fillér.

(parosok és kereskedők kedvezményben részesülnek)

Nyitólár soronként 40 fillér.

A klerikálisok dühöngése.

Kolozsvár, dec. 9.

Az a látvány, melyet a néppárt mostanában nyújt, föltötte mulatságos.

A szent párt tagjai dühöngenek, hogy a Kossuth-párt nem folytatja tovább az obstrukciót és bár egybéként nagy mesterek a képmutatásban, de ezuttal sehogyse tudják leplezgetni háborgó elemeiket.

Voltaképpen pedig miért is dühöngenek? Mi bosszúságot okoz az nekik, hogy a harc nem az eddigi módon folyik tovább? A magyar vezényszót akarják kivívni minden áron? Dehogy! A magyar vezényszót se nem fáj, se nem fáj a fejük! A nagy haragnak más, egészen más okai vannak.

Mikor Khuen-Hedervary megbukott és a szabadelvű pártban megkezdődött a bomlás nagy processusa, Bécsben már-már arra voltak eltökélve, hogy a szabadelvű pártot elejlik és nem az ő soraiból nevezik ki többé az új kabinetet, hanem megpróbálkoznak egy konzervatív kabinettel, amely mindjárt fölhatalmazást kapott volna, hogy az országgyűlést osszassa föl és új választásokon csináljon magának többséget. Pénz és szurony lett volna e célra bőven.

A bécsi klerikálisok erősen dolgoztak, hogy ez a terv megvalósulhasson. Gróf Zichy János már fel is hívták Bécsbe, a hol aztán az udvar néhány tagja nagy tanácskozást folytatott vele.

Abban az időben Budapesten már határozott alakban terjedt a híre, hogy gróf Zichy János a miniszterelnök, feltéve, hogy gróf Andrássy Gyula, vagy Tisza István nem vállalkozik arra, hogy megteremtse a békét. Olyannyira beszéltek itt a konzervatív kabinetről, hogy Rakovszky Istvánt már meglegették is, mint belügyminisztert, Csernoch Jánost pedig, mint kultuszminisztert, míg a többi tárcát a főrendiház néhány klerikális magnásával töltötték volna be.

Igy beszéltek ezt akkor. De Tisza István elkövete a néppárttal szemben azt a kellemetlenkedést, hogy ő vállalkozott a kabinet megalakítására és a reményeiben, várakozásaiban családott csuhás-párt azzá szegődött egyszerre csak nagy vehemenciával az obstrukcióhoz, nem a magyar vezényszó, nem a nemzeti követelések miatt, hanem azért, hogy megbuktassa Tiszát és újból beálljon a lehetősége annak, hogy létesülhessen a konzervatív kormány.

Ezt a célt érendő el, „ugrátták” eddig is a Kossuth-párt egy részét, mig nem aztán a negyvennyolcas képviselők nagyon is alaposan fölmérték, hogy voltaképpen mit is löznek magukban a csuhások, a kik a Kossuth-pártot egyre híztagtatták a harcra, holt maguk egyre a hátsó térben állottak és úgy tettek Bécsben szemben, mintha semmi közük se volna az obstrukcióhoz.

A helyzetnek ilyen módon való felismerése egyik nagy oka annak, hogy a függetlenségi és 48-as párt elállott a további obstrukciótól. Végre is, Kossuthék igazán nem óhajtották, hogy a klerikálisok ügyét segítsék elő és hogy az országra rászabdítsák az úgynevezett „konzervatívokat”, akiknél már csak sokkal különbség és rokonszenvesebb még a szabadelvű párt is.

Egy minap megtartott értekezletükön a néppártiak a tagok szabadjára bizták, hogy ki akar résztvenni a harcban, ki nem. — Ez azért volt szükséges, hogy Bécs felé azt mondassák: a párt mint olyan, nem határozott az obstrukció mellett. De azért bizony obstrukálni fognak ők mindannyian, — no már tudniuk addig, a meddig — mert a remény, hogy hatalomra jutnak, még mindig nem adták föl.

A Kossuth-pártra azonban ezek az urak ne számítsanak többé! A Kossuth-párt nem kér többet ebből a megbízhatatlan fegyverbarátságból.

Csak hadd dühöngjenek a klerikálisok! Ezt sokkal jobban szeretik, mint ha jókedvűen mosolyognának.

Naptár.

Dec. 6., 7., 8., 9., Karácsonyi bazár a Vigadóban.
Január 31. Könyvnyomdászok tea-estélye, a Torna Vivódában.

Bíró Béla jubileuma.

— Negyven évi áldozárság. —

— Saját tudósítónktól. —

Kolozsvár, dec. 8.

A róm. kath. anyaszentegyház munkásságban megőszült lelképásztorát ünnepelte tegnap Kolozsvár előkelő katolikus társadalma.

Bíró Béla 40 éves áldozárságának emlékére gyűltek össze az ünneplők, melyhez még a kath. egyház látható feje X. Pius pápa is csatlakozott pápai brévével küldve gróf Majláth püspök útján, melyben pápai praelátussá nevezi ki Bíró Bélát.

Az ünneplés különben a következő sorrendben folyt le. Reggel 9 órakor ünnepi mise tartott a főtéri templomban. Tizenegy órakor az egyházközség diszközgyűlésére gyűltek össze a kolozsvári kath. egyház vezetői férfiai.

Farkas Lajos főgondnok nyitotta meg a diszközgyűlést és ajánlotta, hogy Bíró Bélát küldöttségileg hívják meg a diszközgyűlésre. Csipkés Károly, Merza Lajos és Kozár Ferencből álló küldöttség el is ment az ünnepelt főpapért, a ki lelkes éljenzések közepette jelent meg a közgyűlésen.

Farkas Lajos, lelkes, szép beszédben üdvözölte Bíró Bélát.

Bíró Béla meghatottan válaszolt az üdvözlésre. Egész életcélom az volt — mond — hogy a köz javára munkálkodhassam és hiszem, hogy Isten azért adta megérnem ezt a hosszú időt, hogy a magyar haza javára vallásomért és hazámért szolgálhassak.

A nagy éljenzéssel fogadott beszéd után átnyújtották a hívek gyűjtéséből vett ajándék tárgyakat és pedig egy ezüst páztorbotot és egy arany kelyhet. Mindkét tárgy helybeli iparosok által készült és a műipar remeke.

Bíró Béla megköszöni az ajándékokat és azt mondja: a páztorbotot sohasem fogja támadásra, de mindig csak védekezésre használni, a kehely pedig mindig hívei szeretetére fogja emlékeztetni.

Farkas Lajos felolvassa most Majláth Gusztáv gróf püspök átiratát, mellékelve a pápai brévé, mely szerint ő szentsége Bíró Bélát — közbenjárására — pápai praelátussá nevezte ki és ehhez a kitüntetéshez szívből üdvözölte.

Pollák Lajos indítványozta, hogy az elhangzott beszédek egész terjedelmükben jegyzőkönyvbe véssenek.

Farkas Lajos indítványozta még, hogy a püspöknek küldessék meg hívei szeretetteljes üdvözlése, mire az ünnepi diszközgyűlés Bíró Béla életével véget ért.

D. u. 1 órakor a Nagy Gábor féle vendéglő külön termében bankettre gyűltek össze Bíró Béla tisztelői.

A banketten mintegy 150-en vettek részt. A megjelentek névsora a következő:

Ákóczy István, dr. Ákóczy Károly, Ákóczy Rezső, id. Bocskor Mihály, dr. Brunner Antal, Bogdánffy Mihály, Benedek Ferenc, gróf Béli Ákos, B. Bak Lajos, ifj. Bocskor Mihály, Bálint Vilmos, Bányai Lajos, Bíró Béla, dr. Benet János, Benet János, dr. Bíró Balázs, Csiki Emánuel, Császár Dávid, Csipkés Károly, Csernyánszky Lajos, Dobál Antal, Demjén Agoston, David Endre, Doly M. János, Dorgó Albert, Ehringer Lajos, dr. Esterházy László, dr. Erdélyi Károly, Ferenczi Ignác, dr. Farkas Lajos, Fogel Antal, dr. Gergely Albert, Gábor József, Haller Rezső, dr. Haller Gusztáv, dr. Haller Károly, dr. Hirschler József, Herczeg Jenő, Haas János, Hevesi József, Halász József, Hirschfeld Sándor, Ince Károly, Kacsó László, Kozár Ferenc, Köntz Imre, Kiss Menyhért, Kászonyi Alajos, Lossy Béla, dr. Lázár Aurél, Mattay Kálmán, Mák Ferenc, Matuschek József, Menyhárt Gáspár, dr. Mály István, Merza Gyula, Merza Lajos, dr. Nagy Ernő, Nelsér Lajos, Nagy Kálmán, Nagy Dezső, Orbán Lajos, dr. Óvári Kelemen, Palczor Ede, Polcz Rezső, dr. Papp József, Pap Farkas, Pollák Lajos, Pildner József, Pál István, Sarga Gyula, Merza Gyula, Spáda János, Suchy János, Simon Gyula, Spáda János, Suchy Sándor, dr. Szamosi János, Szekeres József, Szvacsina Géza, Salamon Antal, dr. Russel Károly, Szombathelyi József, Szilágyi Márton, Schopf Gyula, báró Szentkeresztly Zsigmond, Tanács József, Tomán Béla, Toczauer Ödön, Tompos Ignác, Tódr János, Orosz Antal, Olasz András, Veress János, Vikor Kálmán, Weisz József, Wilsch Frigyes, Vezsenyi Béla, Voith Miklós, Zabolik László.

A banketten mindvégig lelkes emelkedett hangulat uralkodott.

Az első felköszöntőt gróf Béli Ákos főispán mondotta, életve a királyt és a pápát. Utána Farkas Lajos az ünnepelt Bíró Bélára emelte poharát. A harmadik szónok báró Szentkeresztly Zsigmond volt, aki Majláth Gusztáv püspököt életette. Utána dr. Csipkés Károly Farkas Lajost életette. Ezután az ünnepelt Bíró Béla köszöntötte fel szép beszédben gróf Béli Ákóst. Pál István a papság nevében köszöntötte Bíró Bélát. Szvacsina Géza polgármester Farkas Lajost és Bíró Bélát életette. Bak Lajos, Bíró Bélát, mint új pápai prelatust köszöntötte fel. Dr. Mály István szintén Bíró Bélára ültette poharát.

Felköszöntőket mondtak még Dobál Antal; Bíró Béla — Szvacsina Géza; dr. Óvári Kelemen, dr. Szekeres János — Bíró Bélára; Bíró Béla — dr. Erdélyi Károly; dr. Erdélyi Károly — Farkas Lajosra; Pole Rezső — dr. Haller Károlyra; dr. Menyhárt Gáspár — báró Szentkeresztly Zsigmondra; Sántha Angelus — Bíró Bélára és még számosan.

Közel 4 óra volt mikor a jelenlévő társaság osszoldozni kezdett. A bankett étlapja a következő volt:

Erőleves rétesrel,
Fogas tatármártással,
Töltött káposzta,
Pulykasült gyümölcsbefőttel,
Vegyes krémek,
Gyümölcsfélék,
Feketékvé.

Borok:

Asztali bor,
Radnóti risling,
Mácsi piros bor.
Borvizek.

Művészet a szakosztályokban.

— Saját tudósítónktól. —

Kolozsvár, dec. 8.

A város jövő évi költségvetésének a hó 5-ikén történt tárgyalásánál a száraz tételek lemorzsolása közben művészeti óázásra is bukkantunk a szakosztályok ülésén. Tanács József, törvényhatósági bizottsági tag indítványa folytán elhatározta az ülés, hogy javasolni fogja a törvényhatósági bizottság bizottság közgyűlésének, miszerint a haza legkiválóbb férfainak, II. Rákóczi Ferencnek, Kossuth Lajosnak, Széchenyi Istvánnak, Deák Ferencnek, Batthyányi Lajosnak és Wesselényi Miklósnak képeit a közgyűlés számára festetessék meg s ezzel a szívekben élő nagykőről látható jelet is alkossanak az utódok részére.

Furcsa, hogy minálunk eddig kellett várni e határozattal. Szép és dicséretes dolog a javaslattevőtől, hogy indítványával a régi hiány és mulasztás pótlását előidézte s dicséretes az a lelkesedés, melylyel az ülés Tanács József proppozícióját fogadta.

A gyűlésnek egész idevonatkozó részét jónak látjuk közreadni a következőkben:

A város 1904. évi költségvetési előirányzatának a kiadások II-ik fejezete 58-ik tételénél, mely „Képzőművészeti célokra” cím alatt 400 korona összeget vesz fel, Tanács József kérdést intézett az iránt, hogy tulajdonképpen mire fordítatik ezen összeg, mely évenként fel van véve?

Fekete-Nagy Béla tanácsos felvilágosítást adott, hogy egyes festmények, vagy szobrok beszerzésére volt ezen összeg évenkénti beillesztése megszavazva, azonban semmi eredményt nem tudunk felmutatni, mivel egyes művészeti segélyekre, úgy mondhatni, elkallódott ezen összeg.

Tanács József megköszönte a felvilágosítást és az összeg törlesztését indítványozása kapcsán egy önálló indítványt terjesztett be, melyet minden bővebb indoklás nélkül a közgyűlésnek, hogy a törv. hat. bizottságnak ezen indítvány elfogadását ajánlják. Indítványa így szól:

A haza nagyjai iránt érzett kegyeletes emlékezés méltó kifejezését nyert a törvényhatósági bizottság diszközgyűlésén egy a múlt évben, mint az idén; kívánság volna, ha ezen kegyeletes érzelmek látható jeleivel is találkozhatnánk, indítványozom, — mondja ki a törv. hat. bizottság, hogy:

I. a legszeretettebb fejedelmünk II. Rákóczi Ferencnek; a haza atyjának: Kossuth Lajosnak; a szabadság legártatlanabb vértanújának: gróf Batthyány Lajosnak; a legnagyobb magyarnak: gróf Széchenyi Istvánnak; a haza bölcsének Deák Ferencnek és az Unió legerősebb harcosának: báró Wesselényi Miklósnak képmásait Kolozsvárt

született festőművészszel megfesteti és közgyűlési termében kifüggeszti;

2. az 1904-ik évre szóló költségvetési előirányzatban a kiadások cím, II. fejezet 58 tételénél képzőművészeti célokra felvett 400 korona összeget törli s helyett a fenti hazafias, kegyeletes és művészeti cél megvalósítására 1904. évtől kezdődőleg 6 egymásutáni éven keresztül évi költségvetésébe 500 korona összeget vesz fel.

Fekete-Nagy Béla a „Kolozsvárt született” helyett ajánlja, hogy „hazai festő művész” tétessék. Indítványozó ehhez hozzájárult.

Dr. Tutsek Sándor az indítványt kiengesztelni óhajtotta azzal, hogy az indítványozott célra vegyük fel az előirányzott 400 koronát és mivel a Millenáris irodalmi pályzat sikere nem remélhető, a 60. tétel alatt felvett 1000 korona összeggel, évenként 1400 korona fordítások az indítványozott célra, így művészi tekintetben maradási és értékesebb alkotásokat fogunk nyerni. Ezen kiegészítéshez az indítványozó és a szakbizottságok készséggel hozzájárultak.

Látni fogjuk tehát a nagyok képeit a közgyűlési termében. Látni fogjuk őket, s ha a teremben az ő szellemük fog vezetni, úgy százszorosán hálásak lehetünk az eszmévégrehajtói irányában.

Az öreg bakák hazabocsájtása.

Katonák öröme.

Kolozsvár, dec. 8.

A kaszírnyák tegnap óta hangosak; az öreg bakák örömdanájától, mert csak még egy pár nap s levetethik az „angyalbort”, amelyért most különösen megszenvedtek.

Rendelet ment ugyanis az ezredparancsnokságokhoz, hogy azokat a bakákat, akiket a politikai állapotok miatt a három éven túl is bentartottak, december hó 20-án szabadságolják.

Tíz nap az egész, amit az öreg bakák nyernek, mert január elsőjével ugyanis szabadságot kellett volna a törvény értelmében mindnyájukat, de ez a tíz nap felér nekik egy kis főnyereménynek.

Hisz úgy voltak ők, mint az ártatlannal elítélt rabok, egyre remélték, hogy kiderül ártatlanságuk (hisz igazán nem ők voltak a hibások) és kieszik börtönükből. De hiába; végül is belenyugodtak sorukba s várták a büntetés idejének leteltét s a szabadság óráját.

A szabadság tehát 10 nappal előbb történik mint már remélték, ezért a nagy vigás katonáknak.

Hogy miért történik ennek a tíz napnak odajándékozása, az nagyon egyszerű. Kezddnek ugyanis a karácsonyi szent ünnepek, ilyenkor nyolc-tíz napi munkaszünet szokott rendszeren kijárni a katonáknak, sőt ha kéri, szabadságra is mehetnek ez időre.

Husadikától kezdve tehát csak már tisztogatásból áll a bakák munkája, a karácsony előtti napokig, miután azonban az öreg bakák a rendes szokás szerint fel vannak szabaddva az ilyenmő munkák alól, ezért történik a leszerelés tíz nappal előbb.

A tüzérkéhez és huszárokhoz nem érkezett azonban ilyenmő rendelet, s így azoknak az ujoncok berukkolásig — a mi tekintve a politikai békét most már rövid idő alatt várható — szolgálmok kell.

Ennek az az oka, hogy náluk nincsenek póttartalékosok, mint a gyalogságnál, akiket szükség esetén behívnak. A honvédséghez sem érkezett még meg a rendelet, de 20-án valószínűleg ezek szintén szabadságolva lesznek ép úgy, mint a közösök, mert az az akadály nem forog fenn, ami a lovasságnál, tehát szükség esetén január 1-én náluk is behívhatók a póttartalékosok.

Gyilkosság a Heltai-utcában.

Emberölés 1 frt. 60 kr. miatt.

— Saját tudósítónktól. —

Kolozsvár, dec. 8.

A Heltai-utca csendjét tegnap késő este borzalmas gyilkosság verte fel. Egy részeg munkásember támadt rá két társára késsel s egyiket annyira összezúrkálta, hogy haldokolva szállították be a kórházba és alig éri meg a reggelt.

Az esetről a következőket jelenthetjük: Tegnap este egyik Széchenyi-téri pálinkamérésben, hol munkás emberek szoktak magukba venni az ideg és testölő alkoholt, együtt ittak Porfire Miklós, Huj Vaszi és Márk Tódor. Porfire Miklós és Márk Tódor előbb érkeztek a kocsmába mint Huj Vaszi, kit nem is ismertek. Huj sem egyedül érkezett oda hanem egy ideig egy György nevű napszámmal fogyasztotta a

pálinkát. Később ez a György elment s így Huj Vaszi társ nélkül maradt. Azonban ő nem barátja az egyedüllétnek, s így csakhamar ajánlatot tett a csendesen borozgató sátoroknak Porfire Miklósnak és Márk Tódornak, hogy mulassanak együtt.

— Jöjjetek által az én asztalomhoz s én fizetek nektek — szölt át Márkékhöz s azok nem tudván ellentállani a csábító ígéretnak, átmentek a Huj asztalához.

Huj fizetett is nekik gavallérosan. Mikor aztán egy hármásban tisztességesen leitták magukat, hazafelé indultak.

A Heltai-utcában még egy pálinkamérésbe tértek be és itt is megittak egy pár pohár pálinkát. Mikor ebből a butikból kijöttek, Huj arra a felfedezésre jutott, hogy pénztárcája, melyben 1 forint 60 krajcár volt — eltűnt.

Nyomban kéri is kezdette társaitól, kik előre siettek az éj sötétében és nem igen hederítettek a Huj kiabálására. Huj pedig folyton szaladt utánuk és kiabálta:

— Adjátok vissza a pénzem! A piskii hidnál aztán utolérte a cimborákat. Még egyszer felszólította őket, hogy adják vissza a pénzt, s mikor látta, hogy ezek még sem hajlandók visszaadni, éles késsel rájuk támadt s mindkettőjüket megszúrta. Márk Tódoron oly veszedelmes sebet ejtett, hogy az nyomban összeesett és sebeiből vastag sugárban kezdett ömleni a vér. Porfire Miklós csak könnyebb szurást kapott. A rendőr őrárat épp akkor ért a hidhoz, mikor Huj Vaszi bevezette rettenetes munkáját. Már nem volt idő arra, hogy elmeneküljön. Az őrárat letartóztatta és beszállította a rendőrségre.

A rendőrségen nyomban vallatásra fogták Huj Vaszit. Mindent tagadott és egyáltalában nem akar tudni semmit. Időközben a pénztárca is megkerült. Márk Tódornál találták meg, kit eszméletlen állapotban szállítottak be a kórházba. A másik áldozat Porfire Miklós könnyebb sérülést szenvedett s így a kihallgatás után hazamehetett. Huj Vaszi a gyilkos 26 éves temető-munkás. Már több ízben volt büntetve.

Márk Tódor, ki az orvosi vélemény szerint valószínűleg nem éri meg a reggelt, nős ember és 2 gyermek apja. Huj Vaszit a rendőrség előzetes letartóztatásba helyezte, mert tagadása dacára kétségtelemnek látszott, hogy ő volt az, aki összezúrkálta Márkot és Porfiret, amit különben ez utóbbinak vallomása is megerősít. Márkot még nem hallgatták ki.

UJDONSÁGOK.

Karácsonyi bazár.

Harmadik nap.

— Saját tudósítónktól. —

Kolozsvár, dec. 8.

Mire az ócska toronyóra elkongta tegnap az ötöt, akkor, némi kis tulzással, annyi hely se volt már a Vigadó rozoga termeiben, a hová egy gombostűt leejtett volna a gyanútlan vendég. Ugy látszik, napról-napra, mind jobban fokozódik a közönség érdeklődése a Mária Valéria árvaház-egylet bazárja iránt s följeltekkel gondolunk arra az ember-tömegrre, a mi két hét múlva volna, ha a bazár ideje addig tartana.

Sajnos, nem tart addig. Tegnap volt utolsó előtti napja a karácsonyi bazárnak s azt hisszük, hogy a multság anyagi eredménye is lényesen oly hangos és sokatmondó, mint a milyen vidám és beszédes volt a publikum. Vidám volt és jókedvű a közönség, olyan nagyon, hogy még a hangverseny számok alatt sem tilt el a zivaj s hiába szölt a csöngött, hiába egy-egy rendező erőfeszítése, nem apadt a zaj, a mit különben egyik helyszíni próba szavú látogató jónak látott a „kedélyek hullámzása” zsvájának elkezesztelni.

Pedig a hangverseny fölötté változatos és érdekes volt s nagyon is részlegett volna a kitűnő figyelemre. Elsőnek Friebeisz Gyula joghallgató lépett a dobogóra s Vrabély Armádnak, „Nőszüni akak” című pompás monológját adta elő jóízű humorral. Utána Szász Edit tilt a zongorához. Chopin „Scherzo b. moll”-ját hallgatunk, olyan biztos művészi öntudattal előadva, a mi a kisasszonynak valóban nagy zenei hivatottságáról tett újabb bizonyítást. Most Ákóczy Ilona szavalt el a népszerű, fiatal poétának, Farkas Imrének „A kis kadi” című hangulatos

